

JUVAN KUNNAN OHJAUSSUUNNITELMA

YHTENÄINEN PERUSOPETUS

Tämä suunnitelma on tehty käytettäväksi ohjauksen työvälineenä koko perusasteella 1-9 luokilla. Suunnitelmassa kuvataan ohjauksen periaatteet, tavoitteet ja sisällöt. Lisäksi suunnitelmassa käsitellään oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat sekä työn ja vastuunjako eri toimijoiden kesken. Suunnitelma tarkennetaan oppilaitosten vuosisuunnitelmissa.

OHJAUKSEN PERUSTEHTÄVÄT PERUSOPETUKSESSA

1. Kasvun ja kehityksen tukeminen (psykososiaalinen tuki ja oppilashuolto, henkilökohtaisissa asioissa tukeminen, yhteistoiminta eri tahojen kanssa)
2. Opiskelun ohjaus (oppimaan oppimisen taidot, yksilöllinen ohjaus ja neuvonta, oppimisen tukeminen, valinnaisuus)
3. Nivelvaiheiden tuki (esikoulusta 1. luokalle siirtyminen; 2. luokka-asteelta 3. luokka-asteelle siirtyminen, 6. luokalta 7. luokalle siirtyminen ja perusasteelta toiselle asteelle siirtyminen)
4. Ammatinvalinnan ohjaus (yksilöllisten ammatinvalintavalmiuksien kehittäminen, jatko-opintoihin ohjaaminen)
5. Työelämäyhteistyö (TET, yhteistoiminta lähiseudun elinkeinoelämän kanssa)

Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kehittyy sekä sosiaalisilta että opiskelutaidoiltaan. Oppilas oppii ohjauksessa elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Ohjauksen tuella oppilas tekee omiin kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia opiskelua, koulutusta, arkielämää ja elämänuraa koskevia ratkaisuja. Oppilaanohjauksentavoitteena on ennaltaehkäistä koulutuksesta ja yhteiskunnasta syrjäytymistä.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutyön tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

OPPILAANOHJAUKSEN JÄRJESTÄMISEN RAKENTEET, TOIMINTATAVAT JA VASTUUNJAKO

RAKENTEET JA TOIMINTATAVAT

Oppilaan ohjaaminen vastuulliseksi, itsenäiseksi, tasapainoiseksi ja sosiaalisesti pärjääväksi ihmiseksi on jokaisen kasvatusvastuussa olevan aikuisen asia. Siksi ohjausvastuu jakautuu rehtorin, kaikkien koulun opettajien, ohjaajien, koulun henkilökunnan, oppilaan huoltajien sekä muun ohjausväen kesken. Alakoulussa oppilaanohjauksesta pääasiassa huolehtii luokanopettaja, yhteistyössä koulun muiden aikuisten ja oppilaan huoltajien kanssa. Yläkoulussa päävastuu oppilaanohjauksen järjestämisestä on oppilaanohjaajalla, joka tekee yhteistyötä rehtorien, muiden opettajien, oppilashuollon toimijoiden sekä oppilaan huoltajien kanssa. Päävastuu ohjauksen toimintaedellytysten luomisesta ja resurssien riittävydestä on rehtorilla.

Ohjausympäristö on kannustava, virikkeellinen ja turvallinen ja se mahdollistaa itsenäisen työskentelyn. Yksilö- ja pienryhmäohjausta varten on kouluissa asianmukaiset tilat, jotta luottamuksellisuus oppilaan asioiden käsittelyssä säilyy.

Erityinen huomio oppilaan ohjaamiseen on kiinnitettävä opiskelun nivelvaiheissa (siirtyminen esikoulusta 1. luokalle; 2. luokalta 3. luokalle; 6. luokalta 7. luokalle; ja siirtyminen peruskoulusta toiselle asteelle). Tällöin on pidettävä huoli siitä, että oppilas siirtyy turvallisesti seuraavalle asteelle ja uuteen opiskeluympäristöön. Nivelvaiheiden ohjauksesta vastaavat kouluissa tehtävään nimetyt henkilöt, mm. rehtori, oppilaanohjaaja, oppilaan opettaja, erityisopettaja ja tarvittaessa kuraattori ja terveydenhoitaja. Nivelvaiheessa on kiinnitettävä erityistä huomiota kodin kanssa tehtävään yhteistyöhön tiedonsiirrossa. Tästä vastaavat yhdessä oppilaan opettaja, erityisopettaja ja oppilaanohjaaja.

OHJAUKSEN TOIMINTAPERIAATTEENA ON OHJATTAVAN IHMISARVON KUNNIOITTAMINEN, HYVINVOINNIN JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN.

Itsemääräämisoikeus: Ohjaaja kunnioittaa ohjattavan itsemääräämisoikeutta. Ohjaaja tuo monipuolisesti esille vaihtoehtoja ohjattavan oman valinnan tueksi.

Luottamuksellisuus: Ohjaus on luottamuksellista. Mikäli ohjattavan edun kannalta on välttämätöntä, tietoja voidaan antaa viranomaisille, joilla on oikeus niitä saada. Asiasta on ensin pyrittävä keskustelemaan ohjattavan kanssa.

Luottamuksellisuus tulee säilyä myös uusissa ohjausympäristöissä.

Totuudellisuus: Ohjaaja toimii rehellisesti. Ohjaustiedon tulee olla ajankohtaista, monipuolista ja tiedon kriittiseen arviointiin ohjaavaa.

Riippumattomuus: Ohjaaja tiedostaa omien, työyhteisönsä ja muun yhteiskunnan odotuksien ja arvojen vaikutuksen työhönsä.

Ammattitaidon kehittäminen: Ohjaaja arvioi ja kehittää työtään. Hän huolehtii ammattitaitonsa ylläpitämisestä ja täydennyskoulutuksesta.

TYÖN JA VASTUUN JAKO

REHTORIT/KOULUNJOHTAJAT

- luo ohjaukselle toimintaedellytykset ja huolehtii, että kaikilla ohjaukseen osallistuvilla on siihen mahdollisuus ja riittävät resurssit,
- vastaa opiskelurauhan säilymisestä koulussa ja puuttuu ongelmiin tarvittaessa,
- mahdollistaa koulun ja kodin välisen yhteistyön ja tekee yhteistyötä kotien kanssa oppilaan opiskeluasioissa,
- osallistuu tarvittaessa ohjauksen suunnitteluun ja tekee yhteistyötä ohjauksessa toimivien eri henkilöiden kanssa,
- varmistaa, että oppilaan oikeus henkilökohtaiseen ohjaukseen toteutuu,
- päättää valinnaisryhmistä ja tekee lukujärjestykset,
- järjestää yhdessä oppilaanohjaajan kanssa oppilaiden huoltajille tiedotuksen jatko-opintomahdollisuuksista ja yhteisvalinnasta,
- osallistuu muiden ohjauksesta huolehtivien ja huoltajien kanssa niiden oppilaiden ohjaukseen, joilla on opiskelussa erityisiä vaikeuksia,
- johtaa oppilashuoltoryhmän työskentelyä,
- varmistaa, että tarvittavat tiedot siirtyvät nivelvaiheissa seuraavalle asteelle,
- mahdollistaa työelämään tutustumisjaksot oppilaille,
- tukee koulukiusaamiseen puuttumista,
- tiedottaa oppilashuoltoa koskevista asioista opettajakunnalle,
- antaa luvan kolmea päivää pidemmille poissaoloille.

OPPILAAHOHJAAJA

- on päävastuussa oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta
- pitää oppilaanohjauksen tunnit voimassa olevan opetussuunnitelman mukaisesti
- vastaa yhdessä rehtorin kanssa joustavan perusopetuksen (Jopo) järjestelyistä
- ohjaa joustavassa perusopetuksessa olevia oppilaita työelämän pelisääntöjen opettelussa
- antaa yksilö- ja ryhmäohjausta tarpeen mukaan
- vastaa 8.- ja 9.-luokkalaisten yksilöhaastatteluista liittyen ammatinvalinnan ja jatko-opintoihin ohjaukseen
- osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön
- seuraa ja tarvittaessa ohjaa ja tukee oppilaiden opiskelua yhteistyössä luokanvalvojien, aineenopettajien ja oppilashuoltoon kuuluvien henkilöiden kanssa
- tekee yhteistyötä oppilaiden huoltajien kanssa jatko-opiskeluun ohjauksessa
- on päävastuussa yhteishaun järjestelyistä
- ohjaa oppilaiden valinnaisainevalintoja
- on vastuussa valinnaisaineryhmien muodostumisesta yhdessä rehtorin kanssa
- suunnittelee ja järjestää oppilaiden työelämään tutustumisjaksot
- tekee yhteistyötä muiden oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa
- organisoi tutustumiskäynnit toisen asteen oppilaitoksiin
- ohjaa oppilaita tarkoituksenmukaisiin jatko-opiskelu- ja uravalintoihin
- ohjaa ja tukee oppilaita muiden ohjaukseen osallistuvien kanssa koulutuksen nivelvaiheissa
- vastaa jälkiohjauksesta yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa
- osallistuu moniammatilliseen ohjaustyöhön

LUOKANVALVOJA

- on luokalleen aikuinen, joka huolehtii yksittäisen oppilaan ja koko luokan päivittäisen koulutyön sujumisesta
- luo luokkaansa myönteistä yhteishenkeä ja tekee koulun ja sen toiminnan tutuksi oppilailleen
- tekee oppilaiden kotien kanssa tiivistä yhteistyötä oppilaan opiskeluasioissa
- puuttuu luokalla ilmeneviin ongelmiin ja vie asioita tarvittaessa eteenpäin
- seuraa oppilaan koulumenestystä ja on tarvittaessa yhteydessä aineenopettajaan ja oppilaanohjaajaan

- seuraa ja selvittää oppilaiden poissaolot Wilmassa
- huolehtii koulun asioiden tiedottamisesta oppilaille ja huoltajille
- huolehtii, että oppilaiden rangaistukset tulee suoritettua
- tekee yhteistyötä muiden ohjaukseen osallistuvien henkilöiden kanssa luokkaansa tai yksittäiseen oppilaaseen liittyvissä ongelmissa
- osallistuu tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kokouksiin
- voi antaa luvan enintään kolmen päivän poissaoloon
- vastaa oppilaidensa pedagogisista asiakirjoista ja niiden tekemisestä yhdessä erityisopettajien kanssa

LUOKANOPETTAJA

- luo luokkaansa myönteistä yhteishenkeä ja tekee koulun ja sen toiminnan tutuksi oppilailleen
- toteuttaa oppilaanohjausta osana muuta opetusta ja koulun toimintaa yhdessä muiden opettajien ja henkilökunnan kanssa.
- perehdyttää eri ammatteihin ja lähiympäristön elinkeinoelämään
- tukee oppilaiden kehittyvää vastuunottoa omasta elämästään, opiskelustaan ja toiminnastaan.
- edistää oppilaiden oppimisvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä heidän kykyään tunnistaa opiskelustrategioitaan ja asettaa toiminnalleen tavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista.
- antaa kannustavaa ja ohjaavaa palautetta.
- valitsee työtapoja ja palautteen antamisen tapoja niin, että oppilaiden myönteinen minäkäsitys itsestään oppijoina ja ryhmän jäsenenä vahvistuu.
- ohjaa oppilaita vuorovaikutustaitojen harjoitteluun, ryhmässä toimimiseen ja osallisuuteen.
- puuttuu luokalla ilmeneviin ongelmiin ja vie asioita tarvittaessa eteenpäin
- seuraa ja selvittää oppilaiden poissaolot Wilmassa
- luo pohjan kodin ja koulun yhteistyölle oppilaanohjauksessa.
- vastaa oppilaidensa pedagogisista asiakirjoista ja niiden tekemisestä
- tukee oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään niiden merkityksen tulevien opintojen kannalta.
- voi antaa luvan enintään kolmen päivän poissaoloon
- vastaa oppilaidensa pedagogisista asiakirjoista ja niiden tekemisestä

AINEENOPETTAJA

- huolehtii oman oppiaineensa eri opiskelutekniikoiden ohjaamisesta ja monipuolisesta opetuksesta
- perustelee tarvittaessa oppilaalle oman oppiaineensa opiskelun tarkoitusta
- osaa nimetä ja kertoa ammatteja, joissa omaa oppiainetta tarvitaan ja, missä oppiainetta voi opiskella jatkossa
- arvioi oppilaan osaamista ja antaa opiskelua ohjaavaa palautetta
- opintojen arviointia toteutetaan sanallisesti ja/tai arvosanoilla
- huolehtii, että uhka oppilaan heikosta kouluarvosanasta annetaan ajoissa huoltajille tiedoksi
- informoi luokanvalvojaa ja oppilaanohjaajaa opintomenestyksen muutoksista
- merkitsee oppilaan poissaolot ja muut merkinnät wilmaan
- tekee yhteistyötä luokanvalvojan, erityisopettajan, eritysluokanopettajan ja oppilashuoltoryhmän kanssa
- huolehtii, että luokanvalvoja on tietoinen oppilaalle annetuista rangaistuksista
- tekee pedagogisiin asiakirjoihin tarvittavat merkinnät oman oppiaineensa osalta

LAAJA-ALAINEN ERITYISOPETTAJA

- antaa osa-aikaista erityisopetusta tuen kaikissa vaiheissa oppilaalle, jolla on oppimisen vaikeuksia tai joka tarvitsee tehostettua tai erityistä tukea oppimisvalmiuksiensa parantamiseen
- opettaa osa-aikaisesti yksilöllistetyn oppimäärän mukaan opiskelevia oppilaita, jotka opiskelevat yleisopetuksen ryhmässä
- konsultoi pedagogisten asiakirjojen laadinnassa yhteistyössä oppilaan, huoltajien, luokanopettajan tai aineenopettajan ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa
- tiedottaa luokanopettajalle, aineenopettajille ja luokanvalvojalle oppilaan opetuksen erityisjärjestelyistä
- seuraa tuen tarpeessa olevan oppilaan opiskelutilannetta sekä suunnittelee ja toteuttaa henkilökohtaista ohjausta ja opetusta tarvittaessa yhteistyössä oppilaan muiden opettajien kanssa
- osallistuu koulun oppilashuoltoryhmän työhön
- osallistuu moniammatilliseen oppilashuolto- ja ohjaustyöhön tarvittaessa
- osallistuu tiedonsiirtopalaveriin

ERITYISLUOKANOPETTAJA

- opettaa pienluokan oppilaita ja on luokan luokanvalvoja
- on luokalleen aikuinen, joka huolehtii yksittäisen oppilaan ja koko luokan päivittäisen koulutyön sujumisesta
- luo luokkaansa myönteistä yhteishenkeä ja tekee koulun ja sen toiminnan tutuksi oppilailleen
- puuttuu luokalla ilmeneviin ongelmiin ja vie asioita tarvittaessa eteenpäin
- seuraa ja selvittää oppilaiden poissaolot
- laatii oppimissuunnitelman tai HOJKSin, pedagogisen arvion tai selvityksen yhteistyössä oppilaan, huoltajien, oppilasta opettavan aineenopettajan tai luokanopettajan ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa
- ohjaa yhteistyössä koulunkäynninohjaajien kanssa oppilaan oppimista
- seuraa oppilaan oppimisen edistymistä
- tekee yhteistyötä kodin ja muun ohjaushenkilöstön kanssa oppilaan oppimisen edistymiseksi
- järjestää tarvittaessa moniammatillisia palavereja oppilaan opiskelun edistymiseksi
- ohjaa yhdessä oppilaanohjaajan kanssa oppilasta hänen jatko-opiskeluihin suuntautumisessa
- on oppilashuoltoryhmän jäsen

KOULUNKÄYNNINOHJAAJA

- toimii erityisopettajan, erityisluokanopettajan, luokanopettajan ja tarvittaessa aineenopettajan työparina
- ohjaa ja tarvittaessa opettaa opettajan ohjeistamana erityistä tukea tarvitsevaa oppilasta joko pienryhmä- tai luokkaopetuksessa

TUKIOPPILAS

- tukee 7.-luokkalaisten sopeutumista yläkouluun
- luo iloista ja kannustavaa ilmapiiriä etenkin 7.-luokkalaisten keskuudessa,
- edistää 7.-luokkalaisten ryhmäytymistä omaan luokkaansa
- järjestää erilaisia koulun yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia

MUU HENKILÖKUNTA

- tukee ja edistää toiminnallaan koulun kasvatustavoitteiden toteutumista
- tiedottaa havaitsemistaan työympäristöön ja oppilaiden käyttäytymiseen liittyvistä epäkohdista niistä vastaaville henkilöille
- vastaa toimenkuvansa mukaan koulutyön sujumisesta

TYÖSKENTELEY MONIALAISISSA VERKOSTOISSA

Koulut tekevät yhteistyötä ohjauksen asioissa nuorisotoimen, vapaa-aikatoimen, sosiaalitoimen, terveystoimen, seurakuntien ja kunnan muiden hallintokuntien kanssa. Kouluissa toimii monialainen oppilashuoltoryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti kehittämään oppilaitoksen toimintaa. Siihen kuuluvat: rehtori, oppilaanohjaaja, erityisopettajat, kuraattori, terveydenhoitaja ja psykologi.

Juvan kunnassa toimii monialainen Rukkanen-työryhmä, johon kuuluu nuoriso- ja vapaa-aikatoimi, etsivä nuorisotyö, sosiaali- ja terveystoimi, seurakunnat (ev. lut. ja helluntaisrk), kirjastotoimi ja koulutoimesta yläkoulun edustajina oppilaanohjaaja.

Oppilaan ohjauksessa etenkin perusopetuksen päättövaiheessa tehdään myös yhteistyötä tarvittaessa erityissairaanhoidon toimijoiden kanssa.

KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ OHJAUKSESSA

Kodin ja koulun välinen yhteistyö on tiivistä. Yhteydenpito koteihin ja kodeista kouluun tapahtuu Wilmaa hyödyntäen. Wilman kautta kulkee tieto oppilaan poissaoloista, rangaistuksista, huomioista oppitunnilla käyttäytymisestä, ja opintomenestyksestä. Wilman kautta voi myös tiedottaa koulun tapahtumista ja esim. nivelvaiheeseen sekä yhteishakuun liittyvistä tapahtumista ja asioista. Yhteydenpitoa hoidetaan tarvittaessa puhelimitse ja sähköpostitse.

Oppilaan opiskelun etenemiseen tai koulunkäynnin ongelmiin liittyen järjestetään tarvittaessa palaveria, joihin kutsutaan oppilaan huoltaja paikalle. Huoltajia kannustetaan osallistumaan oppilaan jatko-opintojen suunnittelu- ja ohjauskeskusteluun koululla oppilaanohjaajan johdolla.

Koulu järjestää jokaisella luokka-asteella vanhempainillan syksyllä lukuvuoden alussa. Tässä vanhempainillassa käsitellään ajankohtaisia koulun toimintaan ja nuorten hyvinvointiin liittyviä asioita. Paikalle kutsutaan myös tarvittaessa kuraattori, terveydenhoitaja ja nuorisotoimi kertomaan heille ajankohtaisista asioista. Yhteishaun lähestyessä järjestetään oppilaanohjaajan organisoimana yhteishakuvanhempainilta, jossa vanhemmille esitellään alueen toisen asteen koulutusvaihtoehdot. Kevään koitettua järjestetään tulevien 7.-luokkalaisten vanhemmille vanhempainilta, jossa kerrotaan yläkoulun toiminnasta.

Juvan kunnassa toimii vanhempainyhdistyksiä, joiden tarkoitus on tukea oppilaiden koulunkäyntiä tiivistämällä yhteistyötä kotien ja koulun välillä.

TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ JA TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISEN JÄRJESTELYT

Yhteistyötä tehostaa ympäröivän elinkeinoelämän kanssa luomalla erilaisia yhteistyöprojekteja, jotka linkittyvät eri oppiaineiden tavoitteelliseen opiskeluun, kuten yrityskylätoiminta.

Työelämäyhteistyötä tehdään yritysvierailuina ja TET-jaksojen muodossa. Yritysvierailuja toteutetaan eri oppiaineissa. TET eli työelämään tutustuminen toteutuu 7. – 9. luokka-asteilla. 7.-luokkalaiset tutustuvat yhden päivän ajan joko oman vanhempansa työpaikkaan, omaan aiempaan kouluunsa ja siellä opettajan työhön tai johonkin muuhun oppilaanohjaajan kanssa erikseen sovittuun työpaikkaan. 8.-luokkalaiset tutustuvat viikon verran itse valitsemaansa ja etsimäänsä työpaikkaan ja sen toimintaan. 9.-luokkalaisilla on kaksi viikon mittaista TET-jaaksoa, toinen syksyllä ja toinen keväällä. Ohjaamisen TET-paikan löytymiseksi ja käytännön järjestelyt TET-jaksoihin liittyen hoitaa oppilaanohjaaja. Oppilaita kannustetaan etsimään sellaisia TET-paikkoja, joista on hyötyä ammatinvalinnan kannalta.

Joustavassa perusopetuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä työelämän kanssa. Oppilaanohjaaja etsii sopivat työpaikat, tekee sopimuksen joustavasta perusopetuksesta yhdessä työpaikan edustajan, oppilaan, oppilaan luokanvalvojan ja oppilaan huoltajan kanssa. Oppilaan toimintaa työpaikalla seurataan säännöllisissä palaverissa, joihin osallistuu oppilaan lisäksi ainakin työelämän edustaja ja oppilaanohjaaja. Palaverissa käydään palautekeskustelu ja asetetaan uudet tavoitteet seuraavalle jopoilujaksolle.